

บันทึก

เรื่อง แร่แอสเบสตอสหรือใยหิน ที่จังหวัดอุดรดิตถ์

ตามที่สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ๑๐๓๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ ว่านายกรัฐมนตรีสั่งให้ส่งเรื่องการอนุญาตให้ขุดตรวจเพื่อค้นหาแร่แอสเบสตอสหรือใยหิน ที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ของกรมโลหะกิจ กระทรวงการอุตสาหกรรมมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาชี้แจงว่า เท่าที่ปฏิบัติไปนั้นเป็นการถูกต้องหรือไม่ ประการได้นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาว่า ทางราชการทหารเรือประสงค์จะได้แร่แอสเบสตอสหรือใยหินไว้ใช้เป็นจำนวน ๓๐๐ ตัน นอกจากนี้แล้วยังมีหน่วยราชการบริษัทที่ประกอบการอุตสาหกรรมบางแห่งประสงค์จะได้แร่เช่นเดียวกันด้วย

๒. เพื่อให้ได้แร่ดังกล่าวข้างต้น กรมโลหะกิจได้ทำสัญญาจ้างให้บริษัทแร่และยางไทย จำกัด เป็นผู้ดำเนินการ โดยให้บริษัทฯ จ้างเอกชนให้ทำการให้แก่กรมโลหะกิจในนามของบริษัทฯ อีกทอดหนึ่ง ในการนี้กรมโลหะกิจได้จัดการออกอาชญาบัตรตรวจแร่ในนามกรมโลหะกิจให้เอกชนผู้รับจ้างจากบริษัทฯ นั้นถือไว้ด้วย ดังปรากฏตามบันทึกของเจ้าหน้าที่กรมโลหะกิจ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

๓. กรรมการร่างกฎหมายมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณาในแง่กฎหมาย ลักษณะแห่งการปฏิบัติเพื่อให้ได้แร่รายนี้ น่าจะเป็นการทำเหมืองแร่ หาใช่เป็นการตรวจแร่ไม่ เพราะวัตถุประสงค์อันแท้จริงเป็นการหาแร่มาสนองความต้องการของทางราชการเป็นจำนวนถึง ๓๐๐ ตันดังกล่าวแล้ว แม้สัญญาที่ได้ทำขึ้นระหว่างกรมโลหะกิจกับบริษัทแร่และยางไทย จำกัด และระหว่างบริษัทแร่และยางไทย จำกัด กับเอกชน (นายทองดี ปานะนนท์) จะได้กล่าวว่าเป็นการจ้างให้ทำการตรวจแร่ก็ตาม แต่เมื่อได้พิจารณาสัญญานั้นโดยถี่ถ้วนแล้ว กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าเจตนาที่แท้ก็เพื่อให้ได้แร่มาให้แก่หน่วยราชการและบริษัทต่างๆ เท่านั้น ดังจะเห็นได้จากข้อความในสัญญาว่า การตรวจแร่รายนี้ไม่มีอัตราค่าจ้าง เป็นแต่กำหนดว่าคิดค่าจ้างให้ตามราคาแร่ที่ส่งมาได้ นอกจากนั้นยังมีข้อตกลงว่า ถ้าส่งแร่มาเป็นจำนวนต่ำกว่าที่ตกลงกันไว้ผู้รับจ้างก็ต้องเสียค่าปรับอีกด้วย

๔. กรรมการร่างกฎหมายขอเสนอข้อสังเกตไว้ด้วยว่า ตามพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๑ อำนาจและหน้าที่ของผู้ถืออาชญาบัตรนั้นมีอยู่โดยจำกัด กล่าวคือ มีสิทธิ

เพียงแต่ทำการตรวจหาแร่เพื่อให้รู้ว่าแร่อยู่ในเขตที่ได้รับอนุญาตให้ทำการตรวจนั้นหรือไม่เท่านั้น (มาตรา ๓ (๒) และมาตรา ๑๕)^๑ และสิทธิที่จะตรวจแร่ตามอาชญาบัตรนั้นก็เป็สิทธิเฉพาะตัว จะโอนให้แก่ผู้อื่นไม่ได้ (มาตรา ๑๖)^๒ การที่กรมโลหะกิจทำสัญญากับบริษัทแร่และยางไทย จำกัด และบริษัทแร่และยางไทย จำกัด ทำสัญญากับนายทองดี ปานะนนท์ ตามรูปที่ได้กล่าวมาแล้ว มีนัยเป็นการโอนสิทธิในอาชญาบัตรนั้นเอง จึงน่าจะทำได้ตามความหมายแห่งมาตรา ๑๖ นั้น จริงอยู่ ตามกฎหมาย อาชญาบัตรคุ้มครองตลอดถึงลูกจ้างด้วย แต่กรณีตามเรื่องนี้จะถือว่าบริษัทแร่และยางไทย จำกัด เป็นลูกจ้างของกรมโลหะกิจ และนายทองดี ปานะนนท์ เป็นลูกจ้างของบริษัทแร่และยางไทย จำกัด ตามเจตนารมณ์แห่งมาตรา ๑๖ น่าจะยังไม่ถนัด

(ลงชื่อ) เดือน บุนนาค
(นายเดือน บุนนาค)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๔๘๖

^๑ มาตรา ๓ (๒) อาชญาบัตรตรวจแร่ให้พึงเข้าใจว่า หนังสือสำคัญซึ่งกรมราชโลหะกิจจะออกให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อการตรวจหาแร่ตลอดไปในท้องที่มีกำหนดอำเภอหนึ่งอำเภอ ใดหรือจังหวัดหนึ่งจังหวัดใด

มาตรา ๑๕ ผู้ถืออาชญาบัตรตรวจแร่ ต้องทำการตรวจหาแร่ให้ถูกต้องตามวิธีตรวจหาแร่ ธรรมดา และถูกต้องตามวิธีที่เจ้าพนักงานจะกำหนดให้ ผู้ถืออาชญาบัตรไม่มีอำนาจจะทำการเงินกว่าการเพียงตรวจหาแร่นั้น ๆ ถ้าหากว่าผู้ตรวจหาแร่ไม่กระทำตามดังกล่าวมานี้ ต้องระวางโทษปรับครั้งหนึ่งไม่เกิน ๔๐ บาท และกองราชโลหะกิจจะเรียกอาชญาบัตรคืนเสียด้วยก็ได้

^๒ มาตรา ๑๖ อาชญาบัตรตรวจแร่เป็นของให้เฉพาะตัว ผู้ถือจะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ แต่อาชญาบัตรตรวจแร่นั้นคุ้มครองตลอดถึงลูกจ้างของผู้ถือด้วย อนึ่ง อาชญาบัตรตรวจแร่นั้นไม่ได้อนุญาตให้ผู้ถือมีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากที่จะตรวจดูให้รู้ว่าแร่แต่อยู่ในที่นั้นหรือไม่เท่านั้น